

URRUTIRA JOAN?

BOGA, BOGA

"Boga, boga mariñela
joan hear degu urrutira".

Bai, urrutira joan bearra! Ez dago esan bearrik. Gure aberria ain txikia izanik, eta lengo seme-alabak aiñ ugari, euskaldunak zahalduko ditu here egoak, arrano haten moduan, biotz ikara bizi hategaz. eta joango da kezkatu eta zoli, zoriaren billa.

Amerika lurraldeak, eta ango aberastasunak ezagutu ondoren, arako joera inork kendu eziñeko hultzada bizia izango da, naiz eta sarri entzun esakun oneik: "Urruneko urreak badau here zer eragingarria. Zelan atzera egin? Urrea eta zoruna ez dira ain errez hurututzean. Buruauste eta nekeak, izerdi eta ekiñaldi gogorrek jasan hear dira. "Nai badozu saria, neke eta izerdia".

Lana, Ian saria eta hizimodu ona beti izan dira euskaldunentzat oso hegikoak. Su ta ke jokatu dahe beartasun kateak birrinduteko, eta egiñalak egiñ "arriak ogitu eta ura ardoteko".

Izan he auxe da .launak giza-semeari emondako legea: "Zure hekokiko izerdiaz jango dozu ogia. Ugaritu zaiteze eta bete lurra eta menpean ezarri".

Lurraren aldetik nun arakatu eta atxurtu hadogu. Ezin esan heste ondasun dago eskuratu barik lurrean eta itxasoan. Izadia, harriz, here aldetik daukon guztia eskeinka daukozu. Naiz eta ondasun orreek eskuratzeko urrutira joan bearra izan: boga, boga mariñela.

ORAIN, NORA?

Oraiñ ez dago aberastasun eta zorion haratzik urrutiko lurraldeetan. Gaur egun, ara joan bearrean, eurek datoz etorri gurera, hizibide obearen billa.

Naiz eta azkenengo urteetan lanaren eta diruaren larriune gorriak izan, gure artean bizimodu ona zuzendu dogu eta oparo bizi be bai. Etxe-hizitza dotoreak daukoguz, osasun serbitzu osoak, autoak eta etxerako bear diran tresnagaillu guztiak. Iñoiz baño obeto bizi gara.

Baña gure urietan ez dago baserrietako zelai zabal, mendi giro eta aize garbirik. Txoria lez kaiolaratu egin gaitue. Uriko hizitzak, egia esan ba'daukoz here alderdi onak, lantegietara joateko, erosketak egiteko, umeak eskolaratzeko eta abar. Baña mundu ontan ez dago gauza osorik eta zorion beterik.

Aste-buruetan, jai-arte, opor-aldian, zer egiñ, nora jo?

Erleek aboatik, egazkada bizkorrean, loratara doazan lez, or doaz gure uritarrak. Nora? Urrutira? Bai, nunbait. Gure bideak auto-jarioz ikusiko dozuz. Izugarritzko igesaldia dirudi. "Aizea buruan eta ihilli munduan". Zer nai dabe? Eguratsaren garbitasuna, mendi eta zelaien zabaltasuna, eguzkiaren berotasuna. Gogora datorkit antxiñako eusko ahestiaren zatitxo bat:

"Txoriñoa kaiolan, kaiolan
mendira nairik zaletzen,
duelarikan zer zer edan
mendira nairik zaletzen.
Ene! Askatasuna zein eder den".

ABERRIA EZAGUTU

Astehuruetan eta jai-arte ateraldi bat egitea oso onuragarri egiten jaku. Baña, urrutira joan barik. Urrutira doazan geienak ez dahe ezagutzen gure aherriaren edertasuna, bere mendi, zelai, hazter ta txoko zoragarriak.

Aspaldi ontan Araha'ko bazter eder baten bizi naz. ANGOSTO da here izena. Bakartade gozatsua eta haketsua dozu. Artadiz eta piñadiz inguratua dago aide guztietatik. Aize garhiak leunkiro laztanduko zaitu. Erreka garhi gardenaren zurru-murruak egokiro atsenduko zaitu. Gerizpe ozkirri gozoetan daukozu mai eta jarlekuak. Eta umeen jolaserako zelai egokiak.

Kondaira zale bazara ANGOSTO'ko Andra Mariaren santutegitik gertu daukozu Barona ospetsuen jauregia eta Fontetxa errian Hurtado Mendoza jaun aipatuen gaztelu bi. Apur bat arutzago Puentelarra eta Sobron, Ebro ihaiaren ondoan. Kalderon eta Salazar abizen ospetsuak Nograro deritxon erri txiki haten sortuak dituzu. Antxe ikusi daikegu euren gaztelu zaarra.

Baña munduko gaztelu eta jauregirik ederrena izadia bent dozu. Eta izadian, batez he, mendien gallurrak eta egalak. Oso ederrak dira emengo Batsikabo eta Gobea. Eta Burgos'egaz muga egiñik Artzena mendikate luze eta zabaltasua. Bere barrenean dago oraintsu izendatua izan dan "Parke Valderejo".

Toki eder ta baketsu ontatik doakizue bertsolariaen deia:

"Atozte aurten ere
bai Euskal-errira,
jauregiak utzirik
etorri mendira.
Ala nola txoria
txiru-liru-lira
urrezko kaiolatik
joaten dan sasira".

Aberria, Euskal-erria ezagutu, maitetu, eder-etsi, goraldtu eta aberastu egin bear dogu guztion artean. Urrutira ainbeste joan harik.

Espejo eta Boveda errietan badituzu jantoki aipagarriak.

ANGOSTO'rako hidea auxe dozu: Orduña-Berherana-Osma-Astulez-Karanka-ANGOSTO.

Orduñatik ona ordu Erdiko bidea.

URIGUEN'TAR ZENON